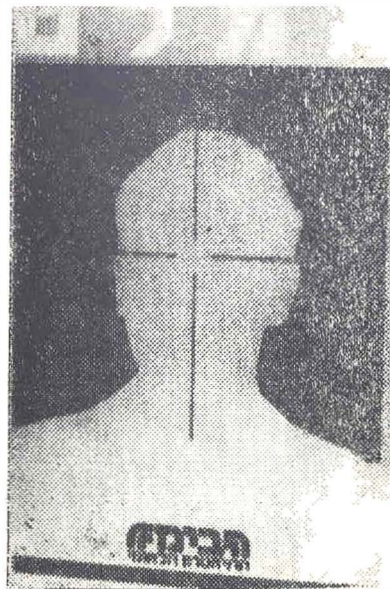

Prezențe teatrale
românești
peste hotare

Dinu Cernescu
la
Beer Sheva
și
Tel Aviv
(Israel)

Afișul Teatrului Habimah
pentru spectacolul cu „Ham-
let”

— Dinu Cernescu, mai ții minte
când ai lucrat primul spectacol peste
hotare ?

— Acum paisprezece ani, la Teatrul
Municipal din Praga, am montat **D**-ale
carnavalului.

— Și ce-a mai urmat ?

— Întrebarea mă ia prin surprindere,
nu am întocmit o listă a spectacolelor
realizate în afara țării. Să încercăm o
recapitulare. În 1971, în Danemarca, **Ma-**
gie roșie. Apoi, în 1975, încă un Ghelde-
rode, în Olanda. Au urmat, în 1977, **Matca**
în R.F.G. și un spectacol Lucian Blaga,
din nou în Olanda. Tot în Olanda, am
mai pus în scenă **Coriolan** de Shake-
speare și un **Arrabal**. Apoi, în 1980, **Za-**
molxe de Blaga în R.P.U. În același an,
Măsură pentru măsură de Shakespeare în
Belgia. În sfârșit, anul trecut, în Israel,
Lear de Edward Bond și **Hamlet** de
Shakespeare.

— În total... ?

— Unsprezece spectacole.

— Cred că ești regizorul român al
generației tale care a montat cele mai
multe spectacole peste hotare.

— Așa se pare.

— Și cu cea mai largă arie geo-
grafică. Din Țările de Jos pînă în Ori-
entul apropiat.

— Da. Și ce-i cu asta ?

— E un fapt grăitor pentru presti-
giul de care se bucură regizorii ro-
mâni în lume. E o bună propagandă
făcută teatrului românesc.

— Observația este binevenită. De fie-
care dată cînd critica și-a spus punctul
de vedere asupra spectacolelor mele, a
menționat prestigiul școlii de regie româ-
nești în lume.

— Vorbește-mi despre ultimele două
spectacole din Israel.

— Primul spectacol l-am realizat la
Teatrul Municipal din Beer Sheva, cu o
piesă a englezului Edward Bond, **Lear**.

— O prelucrare liberă după trage-
dia shakespeariană ?

— O prelucrare foarte liberă. Bond nu
a intenționat adaptarea modernă a **Re-**
gelui Lear, ci a folosit cîteva elemente
ale tragediei pentru a exprima alte idei,
printre care, dominatoare, ideea luptei
pentru putere, idee cu imediate rezo-
nanțe în rîndurile spectatorilor din Isra-
el, în condițiile social-politice concrete
ale acestei țări.

— Ai fost mulțumit de spectacol ?

— Cred că am izbutit ce mi-am pro-
pus.

— Mi-ai arătat o serie de cronici,
care mai de care mai laudative. Pot
cîta extrase ?

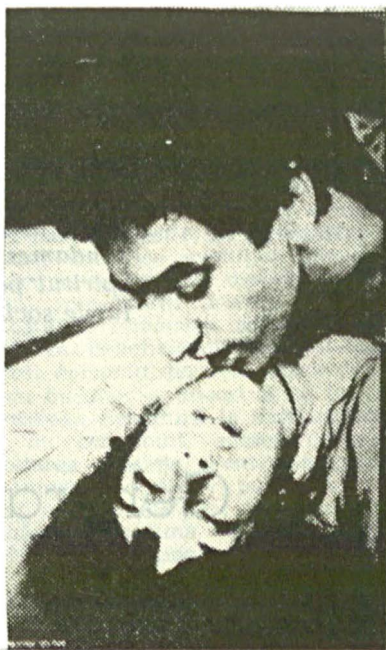
Moshe Beker, interpretul lui Hamlet

— Crezi că e cazul ?

— **Cred că da. Iată :** „În ultimele câteva stagiuni, sub o conducere tinăvă și dinamică, teatrul din Beer Sheva și-a ciștigat reputația unui veritabil atelier de creație, în care se prospectează, cu entuziasm și credință, direcții de evoluție profitabile pentru întreaga mișcare teatrală a țării. Recenta premieră cu **Lear** mi se pare a fi una dintre realizările de vîrf ale acestui efort colectiv“. **Alt extras :** „Remarcabil și — după informațiile noastre — nou pentru scena israeliană, este faptul că spectacolul lui Cernescu, urmărind idei, nu abandonează frumusețea plastică...“ **Și, în sfîrșit :** „Dinu Cernescu, unul dintre cei mai buni regizori români de azi, a transformat spectacolul de la Beer Sheva într-o lectură neașteptat de limpede și de pură a textului. Simbolurile au devenit transparente și accesibile, episoadele extrem de diverse ale piesei s-au reunit într-o aceeași cheie stilistică, iar momentele de violență, atît de abundente și de importante ca semnificație, au dobîndit o eleganță rafinată. la antipodul cruzimii montărilor naturaliste“. **Mă opresc aici cu citatele.**

— Te rog să adaugi că m-au ajutat mult scenografa Lidia Pincus-Gani și actorii, în frunte cu interpretul rolului titular, Mark Hassmann.

— **A urmat Hamlet.**

Moshe Beker și Amira Polan (Ofelia)

— Da, pe prima scenă a Israelului, Teatrul Național Habimah din Tel Aviv.

— **Montaseși Hamlet și la Teatrul „Nottara“. Spectacolul de la Habimah se deosebea de cel realizat anterior ?**

— În datele lui fundamentale, nu. Nici n-ar fi fost firesc, nu mi-am schimbat concepția despre capodopera lui Shakespeare. Dar nici nu putea fi o copie a spectacolului realizat în țară. Am încercat să aprofundez unele idei, am renunțat la unele soluții, am adaptat altele, în funcție de condițiile concrete în care mi-am desfășurat munca. A rezultat un spectacol nou, dar un spectacol semnat Dinu Cernescu.

— **Am citit cronicile la acest spectacol. Se pare că a fost un mare succes.**

— Nu știu dacă să-l numim un succes, sau un moment deosebit, de mare interes pentru viața teatrală din Israel. Spectacolul a fost larg comentat, a fost dezbătut de studenții Universității din Tel Aviv, a fost discutat în cadrul unei emisiuni foarte populare la televiziune, într-un dialog deschis cu telespectatorii. Televiziunea israeliană a realizat un film documentar de 15 minute despre felul cum am lucrat, film difuzat în cadrul jurnalului de actualități.

Am avut cronici foarte laudative, dar și cronici care se delimitau de concepția mea despre Hamlet. Mi se pare mult mai interesant așa.

— Îmi îngădui să citez din nou dintr-o cronică intitulată „Hamlet: un eveniment”: „Nu poate fi pusă în discuție legitimitatea tentativei regizorului român Dinu Cernescu de a prezenta un Hamlet diferit. Dealtminteri, diferit de ce? Fiecare interpretare substanțială, importantă a capodoperei lui Shakespeare a fost, necesarmente, diferită de celelalte... «Putem alege» spunea Jan Kott, Calitatea acestei alegeri poate fi judecată răspunzând la două întrebări simple: Mai întâi: este ea realmente contemporană, adică semnificativă pentru preocupările și neliniștile existențiale ale omului care trăiește în 1984 pe planeta Pământ? Apoi: rădăcinile ei se află realmente în spiritul profund al textului shakespearean? După părerea mea, în ceea ce privește spectacolul de la Habimah, răspunsul la ambele întrebări este un da pronunțat cu entuziasm”.

— Și aici, la Teatrul Național Habimah, m-am bucurat de colaboratori admirabili. Decorurile și costumele au aparținut Lidiel Pincus-Gari, muzica — lui Yossi Mar-Haim, dintre interpreți, îi nu-

mesc pe Moshe Beker (Hamlet), Shlomo Bar-Shavit (Polonius), Lila Keonig (Regina), Sasson Gabay (Claudius) și Amira Polan (Ofelia). Dar toată trupa a fost excelentă.

— Cum pot fi caracterizați actorii acestor două teatre în care ai lucrat?

— Au o pregătire profesională foarte solidă, o școală de teatru cu serioase tradiții. Sunt extrem de serioși, muncitori, exigenți cu ei înșiși. Și, nu în ultimul rând, sunt entuziaști până la dăruirea totală. Nu refuză nici un efort. Am să dau un exemplu pentru a ilustra climatul de seriozitate și rigoare profesională în care am lucrat. Stabilisem, prin contract, data premierei. În ziua cind am început repetițiile, am fost rugat să devansez cu trei zile această dată, pentru a ne încadra în programul exact pe termen lung al teatrului. Am cerut să mă consult cu trupa și am căpătat de îndată azeziunea tuturor, deși toate astea presupuneau un considerabil efort suplimentar. Voi reveni cu plăcere în mijlocul lor.

— Veți reveni?

— Da. Chiar în această toamnă voi monta pe scena Teatrului Național Habimah *Regele Lear* de Shakespeare.

Virgil MUNTEANU

NOTE

Folcloristice

La Editura „Minerva” s-a tipărit o mare carte a folcloristicii noastre, pe care cercetătorii teatrului popular românesc o vor include în bibliografia fundamentală. De cinci decenii, acest studiu de folclor comparat, imprimat la Cracovia, în limba polonă (1933), aștepta lumina tiparului românesc.

Este teza de doctorat a învățatului slavist ieșean Petru Caraman, care, conform manuscrisului din arhiva autorului, se înfățișează azi studioșilor sub titlul *Colindatul la români, slavi și la alte popoare*.

De la B. P. Hasdeu, nimeni nu mai încercase o investigație folcloristă într-o arie geografică atât de vastă, potrivit unuia din repertoriu de teme și motive. Începînd cu romanii și pînă în veacul nostru, sărbătorile de iarnă, cu semnificațiile lor socio-economice și mitic-religioase, sînt cercetate în contextul spațiului european de interferență lati-

no-slavă.

Ceremonialul ancestral al colindei, care fixează un element de cultură sătească, are implicații încă necercetate îndeajuns, legate de modalitățile spectaculare de teatru vechi. În volumul lui Petru Caraman se configurează o mentalitate arhaică a comunităților de tip agrar, căreia „jocul” îi era o formă de expresie adecvată.

Un impresionant aparat de note, un pătrunzător studiu introductiv datorat lui Ovidiu Birlea, fac din această ediție un eveniment editorial.

I. N.